

Ünnep az ünnepben: Rieger Tibor Koronázási Palást szobrának avatása

Írta: Cservenka Judit - 2017.04.18.

Koronázási Palást - Rieger Tibor alkotása (Fotó: Cservenka Judit/Felvidék.ma)

A húsvéti ünnepek méltó befejezéseként hétfő este a budai Várban avatták fel azt a szobrot, amelyet híre már évekkal megelőzött. A családjával a Felvidékről kisgyermekként elűzött szobrászművésznek szinte minden barátja, tisztelője eljött az eseményre, amely mintegy megelőzte Rieger Tibor újabb alkotásának, az augusztus 19-én Királyfiakarcsán felállítandó **Magyarok Nagyasszonya szobor felavatását.**

A művész személye mellett párhuzamot jelent a két mű között kapcsolódásuk a magyarság megmaradásához és szakralitásuk, amelyet az ünnepség minden szereplője kiemelt.

„Édes fája keresztnek, erős záloga kegyelemnek./ Lába alatt ellenség, fényben a krisztusi fenség./ Egybegyűlők szolgálnak, a legfőbb égi királynak/ Íme a Szentanya képe ragyog csillogva az égen/ Ülve mutatja a trónus, a rajta uralkodó Krisztust”. Ezek a hexameterek latin nyelven itt olvashatók a paláston. Első irodalmi emlékeink között tartják számon

ezeket a sorokat, amelyeket az eredetileg miseruhának készült palástba szőttek alkotói. Ez a műalkotás, másfélszeresre nagyítva, olyan részleteket mutat meg, amelyeket a Nemzeti Múzeumban őrzött eredeti koronázási paláston nem láthat a látogató ilyen tisztán. Ugyanakkor – hangsúlyozta dr. Nagy Gábor Tamás polgármester – ez a bronzszobor nem másolat, nem olyan, mint egy fénykép, hanem a művész legbensőbb énjén átszűrt, megküzdött, bronzba öntött alkotás.

Pár éve a Budavári Önkormányzat egy kiállításra kapta kölcsön a művésztől a szobrot, majd amikor már vissza kellett adniuk, úgy döntöttek a képviselő-testülettel, hogy megvásárolják. Helyét itt, az egykori Mária Magdolna templom megmaradt területén – Rieger Tibor javaslatára – a szentély tengelyében, szakrális pozícióban helyezték el. Szakrális tárgyat szakrális helyen ünneplünk az ünnepen, tehát egy különleges találkozás ez a mai, húsvét hétfő este – mondta a polgármester, aki szólt arról is, hogy a Koronázási Palástot 1031-ben István király uralkodásának 30. és Gizellával kötött házasságának 35. évfordulója alkalmából tulajdonképpen hálaadó ajándékként ajánlotta fel a székesfehérvári bazilikának. Összesen 64 alak szerepel a miseruhán: Krisztus, a Szűzanya, a szentek mellett alul maga a király és a királyné, köztük egy fiatal fiú, feltehetőleg Imre herceg. Érdekessége a feliratnak, hogy latin és görög betűk egyaránt olvashatók rajta, amellyel alkotója az akkori magyar királyságban élő keresztények keleti és nyugati ágához egyaránt szólni akart.

Dr. Nagy Gábor Tamás polgármester és Rieger Tibor (Fotó: Cservenka Judit/Felvidék.ma)

A miseruha eredeti neve: kazula, a latin ház, házacska szóból származik. A ház védelmet jelent lakójának. Erre a védelemre itt, nekünk is szükségünk van a kereszténységet és általában: a szakralitást kiűző Európában, ahol egyre több templomot zárnak be, szükségünk van egy megtartó erőre, amely ezer évvel ezelőtt István király programja volt. Ha az nem lett volna, valószínűleg élnének itt emberek a Kárpát-medencében, de nem magyaroknak hívnák őket, és nem ezen a nyelven fogalmaznák meg gondolataikat. Rajtunk múlik, hogy megőrizzük Szent István üzenetét, vagy elfelejtjük. A Koronázási Palást nincs annyira a köztudatban, mint a Szent Korona. Rieger Tibor alkotása kiváló alkalmat kínál itt, a budai Várban, hogy az erre járó magyarok és külföldiek megismerjék üzenetét – fejezte be előadását a polgármester.

Rieger Tibor számára – mint elmondta az egybegyűlteknél – nem volt egyértelmű, hogy ezt a szobrot elkészíti. De elgondolkozott azon, hogy Szent István korából szinte minden elpusztult, csak alapköveket keresgélünk, s akkor a legesendőbb anyag az megmaradt, közel ezer éve létezik, igaz, sérülten, de van, létezik. Átsüt rajta az a szellemiség, ami István király udvarában jelen volt. „Nagyon megindított, és úgy éreztem, hogy ha valaki ezt meg akarja ismerni, akkor legjobban a palást segítségével lehet ezt érzékeltetni. Az oda vezető út, amíg csináltam, nagyon szép és örömteli volt a számomra, kicsit úgy

éreztem, mintha István udvarának küszöbére lekuporodhattam volna. De úgy gondolom, hogy minden tevékenységünkben szükséges lenne, ha nemcsak a cél megvalósulását tartanánk örömnél, hanem az odáig vezető utat is. Nekem ez most sikerült.”

Dr. Nagy Gábor Tamás polgármester köszöntője (Fotó: Cservenka Judit/Felvidék.ma)

Először kamaszként, pannonhalmi gimnazistaként látta a koronázási palást másolatát, ami 1613-ban készült, azt mondják, hogy V. Pál pápának akarták ajándékozni, de nem került oda. Talán a Habsburgok azt gondolták, – mivel az eredeti palást már akkor is hatszáz éves volt – legyen egy tartalék, de aztán hála Istennek, Mária Terézia ezt a másolatot a magyaroknak ajándékozta, így került Pannonnalmára. Akkor különösebben nem foglalkoztatta, igazából csak 1977 végén, amikor az Egyesült Államok elnöke, Jimmy Carter úgy döntött, hogy a koronázási jelvényeknek a magyar nép körében van a helyük, és akkor egy új lendületet kapott ezeknek a tárgyaknak az itthoni kutatása, Rieger Tibor érdeklődése is akkor ébredett igazán.

„Kicsit később, amikor már itthon a Nemzeti Múzeumban elhelyezték a koronázási jelvényeket, és meg lehetett nézni, akkor a vitrin üvege és a védelem szempontjából nem túl erős megvilágítás ellenére is megdöbbenve láttam, hogy mennyire más ez az eredeti palást, mint a Pannonnalmán őrzött másolat. A valódi szívvel készült, a másolat ésszel, közönyességgel. Akkortól érlelődött bennem a gondolat, hogy népszerűsíteni kellene. Másolatnak nincs értelme, de ha transzponáljuk egy másik műfajba, és ott mindent újra

kell értelmezni, és négyzetcentiméterenként minden másképpen jelenik meg, ezekkel a gondolatokkal, érzésekkel láttam hozzá, nem tudományos alapon. Hát ez lett az eredmény.”

Rieger Tibor (Fotó: Cservenka Judit/Felvidék.ma)

Van egy nagy félreértés a palásttal kapcsolatban: azt állítják sokan, hogy azért a gazdag képi ábrázolás, mert a középkorban az emberek többsége nem tudott olvasni, és így az evangéliumi tanítás megnyílt számára. „Ez nem így van, hiszen gondoljuk csak meg, hogy ha a főpap felvette miseruhaként, mozgott, kezét összekulcsolta, a paláston olyan redők keletkeztek, hogy azokról leolvasni semmit sem lehetett. Egyet nem tudnak ma elképzelni, hogy egy mű a Mindenható számára készült. A későbbiekben is olyan helyekre kerültek szobrok, ahol az emberek nem láthatták, csak napjainkban a teleobjektívek segítségével. Nem az embernek, az Istennek készültek az alkotások. Ez a mai világtól idegen, de a középkor, amit lesajnálunk, és sötétnek mondanak, – és milyen kor mond sötétnek? Az, amelyik százmilliószámra embereket öl meg, – akkor ez elgondolkodtató. Nos, ez a palást is a Mindenhatónak szánt hálaadó ajándék, és én is, a magam szerény módján, hálát akartam adni a Mindenhatónak. 2004-ben, amikor elkészült a bronzpalást, egy daru beemelte az utcáról a kertembe, ott állt a kiskapu mellett, és én azt gondoltam, ott marad nálam végleg.

De aztán egyre több érdeklődő jött hozzám, két végletét azért elmondom: volt egy kis kedves, fémgyűjtő emberke a közelben, aki megkérdezte: főnök, hány kiló lehet ez? Nem haragudtam rá, ebből élt szegény, mondtam neki, hogy nem tudom, hány kiló, de nagyon

súlyos. És most is csak ezt tudom mondani, hogy ez egy igen súlyos mű, de nem kilóra. A másik véglet, hogy valaki egy ügyben megkeresett, de földbe gyökerezett lábbal csak állt, csak állt és nézte a palástot, már nem is érdekelte, amiért jött, és végül megkérdezte, hogy megengedem-e, hogy elhozza a családját is megnézni. És egyre több hasonló eset fordult elő. Később Kozma Imre atya, pannonhalmi osztálytársam, barátom felajánlotta, hogy az Irgalmasok kórháza elé helyezzük el. Ott egyre többen látták, híre ment, míg Incze Ildikó, a Várnegyed Galéria vezetője kiállítást szervezett nekem, és ott, a Galéria előtt, ahová nem volt egyszerű sem szállítani, sem elhelyezni, még többen látták, s onnan került ide a Várba, előbb ideiglenes, és most – remélem – végleges helyére.”

Kozma Imre, a Magyar Máltai Szeretetszolgálat alapító elnöke (Fotó: Cservenka Judit/Felvidék.ma)

Kozma Imre irgalmasrendi szerzetes, a Magyar Máltai Szeretetszolgálat alapító elnöke a Nagyhéttel és a palásttal vont párhuzamot, hiszen Krisztus is palástot visel Nagypénteken, amit gúnyból adnak rá a töviskoronával Pilátus előtt, így ez a szoboravatás különös jelentőséget kap a szent napok befejezéseként.

Elmesélte, hogy 2013 februárjában, Rómában a Máltai Rend 900. évfordulóján, a Szent Péter Bazilikában ünnepi szentmisét tartottak. Azt megelőzően a Gregorián Egyetemen rendezett szimpóziumon nagy lelki ajándékot kaptak: elhangzott, hogy a világban működő máltai szervezetek közül a legsokoldalúbb, a legaktívabb és a legrugalmasabb szervezet a Magyar Máltai Szeretetszolgálat. Ennek jutalmaként Kozma Imre atya köszönthette XVI.